

ISBD : međunarodni standardni bibliografski opis / preporučila Skupina za pregled ISBD-a ; odobrio Stalni odbor IFLA-ine Sekcije za katalogizaciju ; [s engleskog prevela i predgovor napisala Ana Barbarić]. Objedinjeno izd. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2014. XXI, 329 str. ; 24 cm. (Povremena izdanja Hrvatskoga knjižničarskog društva. Novi niz, ISSN 1334-7667 ; knj. 31). ISBN 978-953-6001-95-8

IFLA je 2011. godine objavila novo objedinjeno izdanje ISBD-a, pod naslovom *ISBD: International Standard Bibliographic Description. Consolidated edition*, koje je zamijenilo dosadašnjih sedam specijaliziranih ISBD-a koje je IFLA proglasila nevažećim. Hrvatski prijevod objedinjenog izdanja *ISBD-a: međunarodni standardni bibliografski opis*, prevoditeljice Ane Barbarić i stručne redaktorice prijevoda Mirne Willer, objavljen je 2014. godine u nizu *Povremena izdanja* u nakladi Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Za hrvatsku kataložnu zajednicu od iznimne je važnosti objavljivanje prijevoda IFLA-inog novog standarda kao temelja univerzalne bibliografske kontrole. To je petnaesti prijevod obitelji ISBD-a koje je objavilo Hrvatsko knjižničarsko društvo. Posao prevođenja objedinjenog ISBD-a bio je vrlo zahtjevan i složen uključujući mnogo šira znanja od knjižničarskih.

Nakon uvodnog dijela u kojem su istaknuti ciljevi, načela i namjena standarda te pojašnjenja odnosa ISBD-a i konceptualnog modela FRBR s naglaskom da se ISBD odnosi na opis pojavnih oblika, slijedi povijest objavljivanja specijaliziranih ISBD-a i njihove preradbe.

U Uvodnom poglavlju navode se predmet, svrha i uporaba ISBD-a, postupanje sa svim vrstama objavljene građe te prikazuje shema ISBD-a i interpunkcijski simboli. Propisuje se interpunkcija i propisani izvori podataka. Javlja se i novi izraz *izvori podataka s prednošću* (*preferred source of information*) kako bi se propisale jedinstvene odredbe za izradu opisa svih vrsta građe.

Treba istaknuti da objedinjeni ISBD izraz *publication* zamjenjuje izrazom *resource* koji je prevoditeljica ispravno prevela izrazom *građa*, dok je za jedninu koristila izraz *jedinica građe*. No, na nekoliko mjesta u ISBD-u navodi se izraz *publication* koji je prevoditeljica prevela prema izvorniku.

Uz jezik i pismo opisa, navode se odredbe za postupanje sa izostavljanjem, kraticama, velikim slovima, tiskarskim pogreškama, simbolima te nepotpunim primjercima.

U redosljedju *Specifikacije elemenata* navodi se kod svake skupine njezin naziv, uvodna napomena, sadržaj, propisana interpunkcija, propisani izvori podataka te elementi svake skupine uz navođenje obveznosti (obvezno/obvezno kad je dostupno/obvezno kad je primjenjivo). Elementi opisa ilustrirani su primjerima.

Novina objedinjenog izdanja ISBD-a postojanje je devet skupina opisa umjesto dosadašnjih osam.

Prva skupina kojom započinje opis nova je skupina 0 (nula) pod nazivom Oblik sadržaja i vrsta medija koja se odnosi na oblik u kojem se iskazuje sadržaj jedinice građe i na vrstu nositelja za prijenos tog sadržaja.

Slijedi skupina 1 Stvarni naslovi i podaci o odgovornosti u kojoj je izraz *višesveščana publikacija* zamijenjen izrazom *višedijelna omeđena jedinica građe*. U dosadašnjim ISBD-ima kao *zajednički stvarni naslov* prevedeni su izrazi *common title* i *collective title*. U objedinjenom ISBD-u prevoditeljica upozorava na razliku ta dva izraza pa ih prevodi sa *zajednički stvarni naslov* i *nadređeni stvarni naslov*.

Nakon skupine 2 Izdanje navodi se skupina 3 Podaci specifični za vrstu građe gdje prevoditeljica ne slijedi doslovno izvornik (*Material or type of resource specific area*) što je dobra odluka s obzirom na prevođenje izraza *resource s građa*.

U skupini 4 Izdavanje, proizvodnja, raspacavanje itd. izraz *production* preveden je kao *proizvodnja*, te nije upotrijebljen za izraz *manufacture*. Element opisa *Place of printing or manufacture* preveden je kao *Mjesto tiskanja ili izrade*.

Skupina 5 Materijalni opis, čiji se naziv u prijevodu nije mijenjao iako je u ISBD-u korišten izraz *Material description area*, a ne kao u prethodnim ISBD-ima izraz *Physical description area*.

Skupina 6 je pod nazivom Glavni stvarni naslov nakladničke cjeline ili višedijelne omeđene građe. Razlog tomu je što se skupina uz nakladničku cjelinu proširila i na višedijelne omeđene jedinice građe. Nekadašnji prvi element te skupine pod nazivom *skupni stvarni naslov* stoga se više ne koristi i zamijenjen je novim izrazom.

Skupina 7 Napomena sadržajno je proširena novim napomenama, a neke od napomena spajaju se u jednu.

Skupina 8 Identifikator jedinice građe i uvjeti dostupnosti promijenila je naziv jer se njezin sadržaj također proširio. Uz standardne brojeve tu se navode i podaci o identifikatorima građe. Donedavno je korišten izraz *uvjeti nabavljanja* te je prevoditeljica ispravno prevela izraz iz izvornika *availability* u *uvjete dostupnosti*.

Uz kazalo na kraju objedinjenog ISBD-a nalazi se i pet dodataka: Višerazinski opis, Dvosmjerno pisani zapisi, Bibliografija, Kratice i Pojmovnik. U dodatku Kratice i Pojmovnik uz hrvatske nazive prevoditeljica navodi i izvorne na engleskom jeziku.

S obzirom da je u tijeku izrada novog nacionalnog pravilnika za katalogizaciju, a kako postojeći i još uvijek vrijedeći Veronin *Pravilnik i priručnik za izradbu abecednih kataloga* sadrži propise za kataložni opis tiskanih omeđenih jedinica građe, preporuka je da se slijede odredbe objedinjenog izdanja ISBD-a pri bibliografsko-kataložnom opisu svih vrsta knjižnične građe koje su obuhvaćene novim ISBD-om.

Vesna Hodak